

1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

2 SVIJET BEZ GLADI

3 ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

5 RODNA RAVNOPRAVNOST

6 ČISTA VODA I SANITARNI USLOVI

7 PRISTUPAČNA ENERGIJA IZ ČISTIH IZVORA

8 DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

10 SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

12 ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

13 OČUVANJE KLIME

14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

15 OČUVANJE ŽIVOTA NA ZEMLJI

16 MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

17 PARTNERSTVOM DO CILJEVA

 CILJEVI **ODRŽIVOG RAZVOJA**

ČINJENICE

CILJ 1: Okončati siromaštvo svuda i u svim oblicima

→ Globalno je, sa 1,9 milijardi 1990. godine, broj ljudi koji žive u ekstremnom siromaštvu smanjen za više od pola. Međutim, 836 miliona ljudi i dalje živi u ekstremnom siromaštvu. Otprilike svaka peta osoba u regijama u razvoju živi sa manje od 1,25 USD dnevno. → Većina onih koji žive u ekstremnom siromaštvu nalaze se u južnoj Aziji i subsaharskoj Africi. → Visoke stope siromaštva su česte u malim, krhkim i sukobima pogođenim zemljama. → Svako četvrto dijete u svijetu mlađe od pet godina je nedovoljne visine za svoj uzrast.

1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

2 SVIJET BEZ GLADI

CILJ 2: Okončati glad, postići sigurnost u opskrbi hranom, unaprijediti kvalitet ishrane i promovisati održivu poljoprivredu

→ Globalno, udio pothranjenih ljudi u regijama u razvoju je od 1990. godine pao za gotovo pola, sa 23,3% u periodu 1990-92. godine na 12,9% u periodu 2014-16. godine. Međutim, svaka deveta osoba u današnjem svijetu (795 miliona) je i dalje pothranjena. → Velika većina gladnih u svijetu živi u zemljama u razvoju, gdje je 12,9% stanovništva pothranjeno. → Azija je kontinent sa najviše gladnih, dvije trećine od ukupnog broja. Ovaj postotak je u južnoj Aziji pao u posljednjih nekoliko godina, ali se u zapadnoj Aziji neznatno povećao. → Subsaharska Afrika je regija s najvećom prevalencom (odn. postotkom stanovništva) gladi. Otprilike svaka četvrta osoba je pothranjena. → Loša prehrana uzrokuje gotovo pola (45%) smrtnih slučajeva djece mlađe od pet godina (3,1 milion djece svake godine). → Svako četvrto dijete u svijetu pati od usporenog rasta. U zemljama u razvoju taj se udio penje na svako treće. → 66 miliona djece školskog uzrasta u zemljama u razvoju pohađaju nastavu gladna, od toga samo u Africi 23 miliona. → Poljoprivreda je najveći pojedinačni poslodavac u svijetu i pruža egzistenciju za 40% ukupnog današnjeg stanovništva. To je najveći izvor prihoda i radnih mjesta za siromašna seoska domaćinstva. → 500 miliona malih farmi širom svijeta, od kojih se većina i dalje navodnjava samo kišom, osigurava do 80% hrane koja se konzumira u najvećem dijelu svijeta u razvoju. Ulaganje u mala poljoprivredna imanja je važan način za povećanje sigurnosti hrane i prehrane za najsiromašnije, kao i za proizvodnju hrane na lokalnom i globalnom tržištu.

CILJ 3: Promovisati zdrav život i dobrobit svih ljudi, svih životnih dobi

ZDRAVLJE DJECE → U poređenju s 1990. godinom, dnevno umire 17.000 manje djece nego tad, ali još uvijek više od šest miliona djece godišnje umire prije petog rođendana. → Vakcinom za ospice je od 2000. godine izbjegnuto gotovo 15,6 miliona smrtnih slučajeva. → Usprkos globalnom napretku, sve veći udio smrtnosti djece je prisutan u subsaharskoj Africi i južnoj Aziji. Četiri od svakih pet smrti djece ispod pet godina se javlja upravo u tim regijama. → **ZDRAVLJE MAJKI** → Globalno je smrtnost majki pala za gotovo 50% od 1990. godine. → Smrtnost majki je pala za oko dvije trećine u istočnoj Aziji, sjevernoj Africi i južnoj Aziji. Ali odnos smrtnosti majki, tj. udio majki koje ne prežive porod u odnosu na one koje prežive, u regijama u razvoju je i dalje 14 puta veći nego u razvijenim regijama. → Samo polovica žena u regijama u razvoju dobivaju preporučenu količinu zdravstvene zaštite. **HIV / AIDS** → 13,6 miliona ljudi je do 2014. godine pristupilo antiretrovirusnoj terapiji, što je povećanje u odnosu na samo 800.000 u 2003. godini. → Broj novih infekcija HIV-om u 2013. godini je procijenjen na 2,1 miliona, što je 38% manje nego u 2001. godini. → Na kraju 2013. godine je bilo oko 35 miliona ljudi koji žive s HIV-om. → Na kraju 2013. godine je 240.000 djece novoizaraženo HIV-om.

3 ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

CILJ 4: Osigurati inkluzivno i kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja

Upis u osnovno obrazovanje u zemljama u razvoju je dosegao 91%, ali 57 miliona djece je i dalje izvan škole. → Više od polovice djece koja nisu upisana u školu žive u subsaharskoj Africi. → Procjenjuje se da oko 50% djece školskog uzrasta koja ne idu u školu žive u područjima zahvaćenim sukobima. 4 puta je vjerojatnije da djeca iz najsiromašnijih domaćinstava neće ići u školu, u poređenju s djecom u najbogatijim domaćinstvima. → Svijet je postigao jednakost u osnovnom obrazovanju između djevojčica i dječaka, ali su neke zemlje uspjele postići taj cilj na svim nivoima obrazovanja. → Stopa pismenosti među mladima u dobi od 15 do 24 godine se između 1990. i 2015. godine globalno poboljšala sa 83 posto na 91 posto.

4 KVALITETNO
OBRAZOVANJE

CILJ 5: Postići rodnu ravnopravnost i osnaživati sve žene i djevojčice

→ U južnoj Aziji su 1990. godine na svakih 100 dječaka samo 74 djevojčice upisane u osnovnu školu. Do 2012. godine je omjer upisa za dječake i djevojčice bio isti. → Djevojčice se i dalje suočavaju s preprekama za upis u osnovnu i srednju školu u subsaharskoj Africi, Okeaniji i zapadnoj Aziji. → Žene u sjevernoj Africi su zaposlene na manje od jednog od svakih pet plaćenih radnih mjesta u nepoljoprivrednom sektoru. → U 46 zemalja, žene sada imaju više od 30% mjesta u nacionalnom parlamentu, u barem jednom domu.

5 RODNA
RAVNOPRAVNOST

6 ČISTA VODA I
SANITARNI USLOVI

CILJ 6: Osigurati sanitarne uslove i pristup pijaćoj vodi za sve

→ U 2015. godini je 91% svjetske populacije koristilo poboljšani izvor pitke vode, u odnosu na 76% u 1990. godine. Međutim, 2,5 milijarde ljudi nema pristup osnovnim sanitarnim uslugama, kao što su toaleti i poljski WC-i. → Svaki dan, u prosjeku 5.000 djece umire zbog bolesti koje se mogu spriječiti, a vezane su za vodu i sanitarne uslove. → Hidroenergija je najvažniji i najšire korišteni obnovljivi izvor energije, a od 2011. godine, predstavlja 16% ukupne proizvodnje električne energije u svijetu. → Oko 70% svih dostupnih voda se koristi za navodnjavanje. → Poplave su odgovorne za 15% svih smrtnih slučajeva koji se odnose na prirodne katastrofe.

CILJ 7: Osigurati pristup materijalno pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

→ 1,3 milijarde ljudi - svaka peta osoba u svijetu - još uvijek nema pristup modernoj električnoj energiji. → 3 milijarde ljudi za kuhanje i grijanje koristi drvo, uglj, drveni ugljili životinjski otpad. → Energija je dominantan faktor klimatskih promjena, što čini oko 60% ukupne globalne emisije stakleničkih plinova. → Energija iz obnovljivih izvora, kao što su vjetar, voda, solarna energija, biomasa i geotermalna energija, je neiscrpa i čista. Obnovljivi izvori energije trenutno čine 15% globalne proizvodnje energije.

7 PRISTUPAČNA
ENERGIJA IZ ČISTIH
IZVORA

CILJ 8: Promovisati inkluzivan i održiv ekonomski rast, zaposlenost i dostojanstven rad za sve

→ Globalna nezaposlenost je u 2012. godini povećana, sa 170 miliona u 2007. godini, na gotovo 202 miliona, od čega su oko 75 miliona mlade žene i muškarci. → Gotovo 2,2 milijarde ljudi živi ispod granice siromaštva od 2 USD i iskorjenjivanje siromaštva je moguće samo kroz stabilne i dobro plaćene poslove. → 470 miliona radnih mjesta je globalno potrebno za one koji će tek ući na tržište rada između 2016. i 2030. godine. → Mala i srednja poduzeća koja sudjeluju u industrijskoj preradi i proizvodnji su najznačajnija za rane faze industrijalizacije i obično su najveći kreatori radnih mjesta. Ona čine više od 90% od poslovanja u svijetu i odgovorna su za između 50-60% zaposlenosti.

9 INDUSTRIJA,
INOVACIJE
I INFRASTRUKTURA

8 DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI
RAST

CILJ 9: Izgraditi izdržljivu infrastrukturu, promovisati održivu industrijalizaciju i podsticati inovativnost

→ Oko 2,6 milijardi ljudi u zemljama u razvoju se suočavaju s teškoćama u stalnom pristupu električnoj energiji. → 2,5 milijardi ljudi u svijetu nema pristup osnovnoj sanitaciji i gotovo 800 miliona ljudi nema pristup vodi, a više stotina miliona njih su u subsaharskoj Africi i južnoj Aziji. → 1 do 1,5 miliona ljudi nemaju pristup pouzdanim telefonskim uslugama. → Za mnoge afričke zemlje, a posebno zemlje s nižim prihodima, infrastrukturna ograničenja utječu na produktivnost kompanija za oko 40%. → Proizvodnja je važan poslodavac, i na nju je otpadalo oko 470 miliona radnih mjesta u svijetu u 2009. godini, ili oko 16% svjetske radne snage od 2,9 milijardi. Procjenjuje se da je u 2013. godini više od pola milijarde radnih mjesta bilo u proizvodnji. → Efekt umnožavanja poslova koji ima industrijalizacija ima pozitivan utjecaj na društvo. Svaki posao u proizvodnji stvara 2,2 radna mjesta u drugim sektorima. → U zemljama u razvoju, jedva 30% poljoprivredne proizvodnje prolazi kroz industrijsku preradu. U zemljama s visokim dohotkom se obrađuje 98%. To sugerira da za zemlje u razvoju postoje velike mogućnosti u poljoprivrednom poslovanju.

CILJ 10: Smanjiti nejednakost između i unutar država

10 SMANJENJE
NEJEDNAKOSTI

→ U prosjeku, uzimajući u obzir veličinu populacije, nejednakost je između 1990. i 2010. godine u zemljama u razvoju porasla za 11%. → Značajna većina domaćinstava u zemljama u razvoju, više od 75% njih, danas živi u društvima u kojima je prihod još više nejednako distribuiran nego što je bio u 1990. godini. → Tri puta je veća vjerojatnoća da će djeca najsiromašnijih 20% stanovništva umrijeti prije petog rođendana, nego što je to slučaj kod djece najbogatijih 20%. → Socijalna zaštita je znatno proširena na globalnom nivou, a osobe s invaliditetom imaju i do pet puta veću vjerojatnoću od prosjeka da snose katastrofalne zdravstvene troškove. → Usprkos ukupnom smanjenju smrtnosti majki u većini zemalja u razvoju, žene u ruralnim područjima još uvijek imaju do tri puta veću vjerojatnoću da umru kod poroda od žena koje žive u urbanim centrima.

11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

CILJ 11: Učiniti gradove i naselja inkluzivnim, bezbjednim, izdržljivim i održivim

→ Polovica čovječanstva - 3,5 milijardi ljudi danas živi u gradovima. Do 2030. godine, gotovo 60% svjetske populacije će živjeti u urbanim područjima. → 828 miliona ljudi i danas živi u sirotinjskim naseljima, a broj stalno raste. → Svjetski gradovi zauzimaju samo 2% od Zemljinog kopna, ali odgovorni su za 60 - 80% potrošnje energije i 75% emisije ugljičnog dioksida. Brza urbanizacija vrši pritisak na snabdijevanje pitkom vodom, kanalizaciju, životnu sredinu i zdravlje ljudi. No, visoke gustoće gradova mogu donijeti dobitke kod efikasnosti i tehnološke inovacije, uz smanjenje potrošnje resursa i energije. → Gradovi imaju potencijal da budu rastrošni u distribuciji energije ili da optimaliziraju svoju efikasnost kroz smanjenje potrošnje energije i usvajanje tzv. zelenih energetske sistema. Na primjer, Rižao u Kini se pretvorio u grad koji se napaja sunčevom energijom. On u svojim centralnim četvrtima ima 99% domaćinstava koja već koriste solarne grijače vode.

CILJ 12: Osigurati modele održive potrošnje i proizvodnje

→ 1,3 milijarde tona hrane se baci svake godine. → Ako bi se ljudi u svijetu prebacili na energetske efikasne sijalice, svijet bi uštedio 120 milijardi USD godišnje. → Ako globalna populacija dosegne 9,6 milijardi do 2050. godine, bit će potrebno gotovo tri planeta da bi se mogli osigurati prirodne resurse potrebne za održavanje trenutnog načina života. → Više od 1 milijarde ljudi još uvijek nemaju pristup pitkoj vodi.

12 ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

CILJ 13: Preduzeti hitnu akciju u suzbijanju klimatskih promjena i njihovih posljedica

→ Emisije stakleničkih plinova iz ljudskih aktivnosti su pogonska snaga klimatskih promjena i još uvijek rastu. One su sada na najvišem nivou u historiji. Globalne emisije ugljičnog dioksida su porasle za gotovo 50% od 1990. godine. → Atmosferske koncentracije ugljičnog dioksida, metana i dušikovog oksida su porasle do nivoa koji je bez presedana u posljednjih najmanje 800.000 godina. Koncentracija ugljičnog dioksida porasla je za 40% od predindustrijskog razdoblja, prvenstveno iz emisija fosilnih goriva i sekundarno iz neto emisija promjena načina korištenja zemljišta. Okean je apsorbirao oko 30% emitiranog antropogenog ugljičnog dioksida, što uzrokuje kiselost okeana. → Svaka od posljednje tri decenije su bile uzastopno toplije na površini Zemlje od bilo koje prethodne decenije od 1850. godine. U sjevernoj hemisferi, period 1983-2012. godine je vjerovatno najtoplije razdoblje od 30 godina u posljednjih 1.400 godina. → Od 1880. do 2012. godine, prosječna globalna temperatura je porasla za 0,85 °C. Bez reakcije, predviđa se rast prosječne površinske temperature svijeta tokom 21. vijeka, koji će vjerovatno nadmašiti 3 stepena Celzija već tokom ovog vijeka, a u nekim dijelovima svijeta, uključujući trope i subtropo, očekuje se da još veće zagrijavanje. Najsiromašniji i najranjiviji ljudi će biti najviše pogođeni. → Brzina rasta nivoa mora od sredine 19. vijeka je bila veća od prosječne stope tokom prethodna dva milenija. U razdoblju od 1901. do 2010. godine, prosječni globalni nivo mora je porastao za 0,19 [0,17 do 0,21] metara. → Od 1901. do 2010. godine, prosječni globalni nivo mora je porastao za 19 cm, pošto se okean proširio zbog zatopljenja i rastopljenog leda. Površina morskog ledana Arktiku se smanjila u svakoj uzastopnoj deceniji od 1979. godine, uz 1,07 miliona km² gubitka leda u svakoj deceniji. → Još uvijek je moguće, koristeći niz tehnoloških mjera i promjena u ponašanju, ograničiti povećanje globalne prosječne temperature na dva stepena Celzija iznad predindustrijskog nivoa. → Postoji više puteva ublažavanja za postizanje znatnog smanjenja emisije tokom sljedećih nekoliko decenija, koji su potrebni da bi se, s više od 66% šanse, ograničilo zagrijavanje na 2 °C, što je cilj koji su vlade postavile. Međutim, odgađanje dodatnog ublažavanja do 2030. godine će značajno povećati tehnološke, ekonomske, društvene i institucionalne izazove povezane s ograničavanjem zatopljenja na ispod 2 °C u poređenju sa predindustrijskim nivoom.

13 OČUVANJE KLIME

CILJ 14: Zaštititi i održivo koristiti okeane, mora i morske resurse

→ Okeani pokrivaju tri četvrtine Zemljine površine, sadrže 97% Zemljine vode, a po volumenu predstavljaju i 99% životnog prostora na planeti. → Globalno, tržišna vrijednost morskih i priobalnih resursa i industrije se procjenjuje na 3 trilion USD godišnje ili oko 5% svjetskog BDP-a. → Globalno, nivo ribarstva je blizu proizvodnih kapaciteta okeana, s ulovom od oko 80 miliona tona. → Okeani sadrže gotovo 200.000 vrsta, ali stvarni brojevi su možda u milionima. → Okeani apsorbiraju oko 30% ugljičnog dioksida kojeg ljudi proizvode, sprečavajući efekte globalnog zatopljenja. → Okeani služe kao najveći svjetski izvor proteina, s više od 3 milijarde ljudi koji su zavisni o okeanima kao primarnom izvoru. → Morsko ribarstvo direktno ili indirektno zapošljava više od 200 miliona ljudi. → Subvencije za ribolov doprinose brzom osiromašenju mnogih vrsta riba i sprečavaju napore na spašavanju i vraćanju globalnog ribarstva i za njega vezanih poslova, uzrokujući da ribarstvo okeana proizvodi 50 milijardi USD manje godišnje. → Čak 40% svjetskih okeana su jako pogođeni ljudskim aktivnostima, uključujući onečišćenja, iscrpljeno ribarstvo i gubitak obalnih staništa.

14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

CILJ 15: Održivo upravljati šumama, suzbijati dezertifikaciju, zaustaviti i preokrenuti degradaciju zemljišta i spriječiti dalji gubitak biološke raznolikosti

→ Trinaest miliona hektara šuma se izgubi svake godine. → Oko 1,6 milijardi ljudi zavise o šumama za život. To uključuje i nekih 70 miliona starosjedilaca. Šume su dom za više od 80% svih kopnenih vrsta životinja, biljaka i insekata. → 2,6 milijarde ljudi direktno ovisi o poljoprivredi, ali 52% zemlje koja se koristi za poljoprivredu je umjereno ili teško pogođeno degradacijom tla. → Zbog suše i rasta pustinja svake godine se gubi 12 miliona hektara (23 hektara u minuti), gdje bi raslo 20 miliona tona žita. → Od 8.300 poznatih životinjskih vrsta, 8% je izumrlo, a 22% je u opasnosti od izumiranja. → Čak 80% ljudi koji žive u ruralnim područjima u zemljama u razvoju se oslanjaju na tradicionalne biljne lijekove za osnovnu zdravstvenu njegu.

15 OČUVANJE ŽIVOTA NA ZEMLJI

CILJ 16: Promovisati miroljubiva, inkluzivna i pravedna društva

→ Broj izbjeglica prema Visokom povjereniku Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) je iznosio 13 miliona sredinom 2014., što je povećanje u odnosu na godinu dana ranije. → Korupcija, mito, krađa i utaja poreza košta zemlje u razvoju nekih 1,26 biliona USD godišnje. → Stopa kojom djeca napuštaju osnovnu školu u zemljama pogođenim sukobima je dosegla 50% u 2011. godini, što iznosi 28,5 miliona djece.

16 MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

CILJ 17: Učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj

→ Službena razvojna pomoć (ODA) je iznosila oko 135 milijardi USD u 2014. godini. → U 2014. godini, je 79% uvoza zemalja u razvoju išlo u razvijene zemlje bez carina. → Teret duga zemalja u razvoju je i dalje stabilan, na oko 3% prihoda od izvoza. → Broj korisnika interneta u Africi se gotovo udvostručio u posljednje četiri godine. → Od 2015. godine, 95% svjetske populacije je pokriveno signalom mobilne telefonije. → 30% svjetske omladine su tzv. digitalna generacija, aktivna online najmanje pet godina. → Penetracija interneta je narasla sa nešto više od 6% svjetske populacije u 2000. godini na 43% u 2015. godini. → No, više od četiri milijarde ljudi ne koriste internet, a 90% ih je iz zemalja u razvoju.

17 PARTNERSTVOM DO CILJEVA

